

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de minister
de heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag, 3 mei 2021

Betreft: Cliëntentoets Wet verdringingstoets
Referentie: LCR/21-030/PvL/AA

Geachte heer Koolmees,

U heeft de Landelijke Cliëntenraad (LCR) verzocht een cliëntentoets uit te brengen over de Wet verdringingstoets zoals die ter besluitvorming ligt bij de Eerste Kamer.

Aanleiding

De initiatiefwet beoogt een maatschappelijk ongewenst probleem aan te pakken: het voorkomen dat publiek gefinancierde arbeidsplaatsen met staatssteun tot marktbederf leiden en tot het verdwijnen van reguliere arbeidsplaatsen. Dit kan ook gelden als bij de aanbesteding van overheidsopdrachten bijzondere randvoorwaarden worden gesteld zoals 'Social return', waarbij in ruil voor een overheidsopdracht mensen met een uitkering van de specifieke gemeente weer aan het werk worden geholpen. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot ontslag van de groep die nu net via een nadere opdracht bij een andere gemeente aan werk worden geholpen. Zo kan staatssteun ongewild leiden tot marktbederf op de lokale arbeidsmarkt.

Beoogd effect

Door het invoeren van een preventieve toets vanuit uitvoeringsorganisaties moet het wetsvoorstel marktbederf voorkomen. De wet beoogt de inzet van publieke middelen vooraf te toetsen op mogelijke effecten van verdringing.

Overwegingen

Bij de behandeling van het wetsvoorstel zijn diverse rapporten verschenen met illustraties van marktbederf. De [FNV](#) en de [Socialistische Partij \(SP\)](#) hebben rapporten opgesteld, waarin voorbeelden van verdringing zijn opgenomen. Deze rapporten voorzien in een behoefte omdat is gebleken dat uit recent wetenschappelijk onderzoek geen gegevens beschikbaar zijn over de mate van verdringing. Daarnaast is er een rapport verschenen van het [onderzoeksbureau Berenschot](#) in het kader van de evaluatie van de Participatiewet, waaruit blijkt dat slechts 12% van de werkgevers mensen uit de Participatiewet aanneemt.

Uit de [UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2020](#) blijkt dat juist de werkgelegenheid van mensen met een beperking terugloopt en dan vooral in sectoren die extra worden geraakt door

de coronacrisis. Steun aan mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt is nodig en financiële tegemoetkoming aan werkgevers voor compensatie van verminderde arbeidsproductiviteit is daarom geoorloofde staatsteun.

De omvang van de verdringing zoals terugkomt in de rapporten van de SP en de FNV illustreert de problematiek, maar over de schaal waarop het verschijnsel optreedt is nog geen zekerheid te geven. Echter, dit neemt niet weg dat lokaal of in sommige regio's volgens de LCR mogelijk problemen kunnen optreden. Een preventieve toets kan hierbij een rol spelen. In sommige gemeenten zien wij al dat deze vooruitlopend op de wet reeds is ingevoerd aanvullend op de regels die al gelden voor zorgvuldige subsidieverlening in de mededingingswet en aanbestedingswet.

Criteria LCR

1. Kwaliteit van dienstverlening
2. Servicegericht
3. Transparant
4. Heldere en toegankelijke communicatie richting burgers en werkgevers
5. Inspraak
6. Klachtenrecht
7. Lokale inbedding

Een klachtencommissie waar burgers en werkgevers terecht kunnen

Van de preventieve toets die bij wet wordt geregeld, wordt nu alle heil verwacht van het zelfcorrigerend vermogen van de overheid. In de praktijk verwachten wij meer van werkgevers en burgers die rechtstreeks menen te worden geraakt door de mogelijk niet-beoogde effecten van de subsidie. Een klachtencommissie en klachtenregeling kan hierin voorzien. De [Nationale Ombudsman](#) heeft hierbij in een eerdere bijdrage samen met de Landelijke Cliëntenraad (LCR) gewezen op de soms slechte invulling van het klachtenrecht op lokaal niveau. Veel organisaties zijn in Intergemeentelijke Sociale Diensten (ISD) op afstand gezet of zijn ondergebracht in SW-bedrijven. Volgens de Nationale Ombudsman blijft echter de gemeente eindverantwoordelijk voor de behandeling van klachten en voor een transparante en inclusieve overheid. In zijn aanbeveling meent de Ombudsman dat dit verbetering behoeft. (Nationale Ombudsman 2019/058)

Twee jaar geleden heeft het kabinet extra investeringen in het vooruitzicht gesteld voor publieke servicepunten voor werkgevers ([15-11-2019](#)). Daarnaast heeft het Kabinet ook een steunpakket toegezegd van [1,4 miljard](#) dat onder regie van UWV werkbedrijf zal worden verdeeld. Met de toegenomen financiële middelen vinden we het niet meer dan logisch dat een inrichting van een klachtencommissie voor burgers gerechtvaardigd is.

De LCR stelt voor dat centrumgemeenten, in samenspraak met hun regiogemeenten, een klachtencommissie in stellen.

Hierdoor kunnen burgers en bedrijven die zich benadeeld voelen rechtstreeks een klacht indienen. Doel is om in geval van een geschil te beoordelen of de klacht over marktbederf gegrond is of niet.

Wij adviseren de minister om centrumgemeenten op te dragen zo'n klachtencommissie in te stellen in samenspraak met UWV werkbedrijf en dit te faciliteren. Door dit klachtenrecht op te stellen kan ook een beter beeld ontstaan voor wat betreft de omvang van het probleem.

Wij geven u in overweging om de commissie aanbevelingen te laten doen aan het college inzake subsidiebeschikkingen in geval van ongeoorloofd marktbederf.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Professionals/ Christelijk Nationaal Vakverbond (VCP/CNV), Ieder(in) (2 zetels voor het netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte), KBO-PCOB (Ouderenorganisaties), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV), Vertegenwoordiger organisaties van Minderheden (SMN, IOT), MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid.
- **Vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisaties:** KAR SVB en UWV.
- **Vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Mobility, cliëntenraden G4, vertegenwoordiger dak- en thuislozen.